

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce: Vybrané motivy novely *Mechanický pomeranč* pohledem Aristotelovy etiky
Autorka: Martina Jelínková
Vedoucí práce: Mrg. Stanislav Synek, Ph.D.

Předložená bakalářská práce se zabývá na první pohled těžko slučitelnými texty: Aristotelovými *Etikami* (Eudémovou a Níkomachovou) na straně jedné a antiutopickou novelou A. Burgesse *Mechanický pomeranč* na straně druhé. Přesto si autorka v jejich průniku dokázala najít nosné téma, které otevírá nečekaně zajímavé otázky jak ve vztahu k interpretaci novely, tak k Aristotelově praktické filosofii. Týká se to nejen klíčového motivu svobody a „svobodné volby“, ale především otázek po povaze „špatnosti“ či „špatného člověka“, jimž se v aristotelské sekundární literatuře dostává daleko méně pozornosti proti tradičním tématům zaměřujících se na pojetí ctnosti apod.

Celkovou úroveň práce hodnotím jako výbornou. Vlastní text je přehledně členěný, výklad je plynulý a snadno se v něm orientuje: v první části autorka ohlašuje svůj záměr a shrnuje obsah novely, ve druhé představuje několik klíčových pojmů Aristotelovy etiky, ve třetí pak interpretuje postavu Alexe a tzv. Ludovicovu metodu. Práce je poměrně stručná, což ovšem nelze považovat za nedostatek: téma je probráno dostatečně a autorka na vytyčené otázky odpovídá. Jazykovou úroveň kazí jen překlepy a chyby v interpunkci a místy drobné jazykové prohřešky (např.: „Nejprve s mužem, který se ho nejprve snaží...“, s. 14). Formální úprava je velmi dobrá (snad až na nejednotné vkládání čísel poznámek pod čarou).¹ Tyto nedostatky přičítám nedostatku času na finální redakci textu.

Za hlavní přínos práce považuji jednak stručné a zároveň výstižné shrnutí vybraných motivů Aristotelovy etiky (část 2), a to zejména s ohledem na představení pojetí „špatnosti“, jednak vlastní interpretaci novely (část 3), ve které se ukazuje, že z perspektivy Aristotelovy etiky viděno, Ludovicova metoda nezbavila Alexe možnosti „morální volby“ (*prohairesis*), tedy ho ani nezbavila „svobody“. Na postavě Alexe se zároveň ukázal jeden z problematických či nejasných bodů Aristotelovy etiky: zatímco „špatnost“ je dle tohoto myslitele (zřejmě) nutně provázána jakýmsi vnitřním konfliktem či rozporem (takže špatní lidé pro svou špatnost nakonec nenávidí sami sebe a „končí sebevraždou“), Alex je člověk, který je se svou špatností dokonale spokojený.

K práci mám jen pár dílčích připomínek:

- Ve shrnutí 7. kapitoly III. knihy *EN* (s. 22) autorka píše, že špatní lidé „nejsou špatní, co se určování účelu a cíle týká“. Mohla by autorka tuto větu blíže vysvětlit?
- Ve výkladu jednání z (násilného) donucení (s. 23) autorka opomněla zmínit důležitou okolnost: je to jednání, k němuž jednájící *ničím nepřispívá*. Matoucí je pak i následující odstavec („Případy, kdy jedinec jedná např. pod vlivem vydírání...“), kde autorka píše o příkladu ztroskotání, jako kdyby šlo o možnost, kterou si člověk může zvolit.
- V závěru druhé části autorka píše, že Ludovicova metoda „nutí jedince k dobrému jednání“ (s. 35). Přesnější by bylo říci, že mu zabraňuje konat násilí (resp. ten *typ* činností, které byl Alex nucen sledovat v promítaných filmech).

Celkové hodnocení. Práci doporučuji k obhajobě s výchozím hodnocením **výborně**.

Mgr. Stanislav Synek, Ph.D.

¹Viz např. s. 14, poznámky 19 a 20: čísla jsou vkládána jednou před interpunkční znaménko, podruhé za něj.